

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 2. Licèatne iudicare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Non tantum enim Græca & Syra, sed & fide dignissima quæq; Latina manuscripta, cum Sixtina Bibliis, illud hoc loco ignorant; sententibus Tractatoribus veteribus, Hilario, Hieronymo, Augustino, Chrysostomo, & imperfecti operis auctore, ut & recentioribus plerisque omnibus præteritur.

Leue est quod Erasmus nostrum interpretem reprehendit, quasi male dixerit, iudicabimini, id est, iudicabitur de vobis, hoc enim bene in eo refutat Beza. Non enim iudicata duntaxat causa, sed & reus dicitur. Quod si quispiam elegantiarum studiosus refugiat illum loquendi modum, facile nostrum interpretem, Græcismi, & Hebraismi imitatore defendet. Sed nihil opus est. Præcis ita dicere licitum fuit. Gall. l. i. c. i. iudicatus debiti. Liu. l. 6. iudicatus pecuniæ. Cicero l. 2. de orat. Qui iudicatum duci videt.

Hoc etiam observandum Syra exemplaria variare: alia habent, & non iudicabimini, alia, ut non iudicemini, illi legerunt, וְלֹא יִשְׁפָּטוּכֶם, hanc autem וְלֹא יִשְׁפָּטוּכֶם dela.

QVÆSTIO II.

Licetne iudicare?

§. 1. **A** Nabaptistarum antesignani, ut gladium, & magistratus, ita quoque omnia iudicia ex Christi male intellecta sententia sustulerunt. Eos multa dicta, factaque refutant, & hoc in primis, quod ipsi sine iudicis officio, et si nomen refugiant, tunc esse non possint. Quin ipsa Christi verba satis id indicant. cum ait, ut non iudicemini; fore enim, ut quod iudicium in alios dixerint, eodem & ipsi damnentur. Quod quidem à Deo fieri solet, sed tamen Christus exemplum è lege civili sumit, non omne igitur iudicii genus prohibetur, sed aliqua, quorum sunt manifestæ iniquitates.

§. 2. Principio quidem interdicatur omnibus hominibus, ne temere de iudiciis diuinis, promissis, & gubernatione vel disceptent, vel iudicium sibi sumant. Nihil enim in illam maiestatem contumeliosius, vel indignius committitur, quam cum homo ab ipso creatus, sui ipsius signatus, in finitæ sapientiæ decreta ad tribunal suum reuocare, & retractare præsumit. Hoc quia frequentissimum est, crebro Paulus, & viri Apostolici reprehendunt. Ambros. 5. de Paradiso. Hilat. can. 5. Augustinus innumeris locis. Nostro quidem tempore, quo & scelera, & scelerum poenæ in immensum creuerunt, iudices diuinorum decretorum sedent Caluinistæ: dum peccati procuratorem esse docent. Thesis 4. Piscatoris Caluiniani est, inter vndecim, quas in parasceue sua recitat Vorstius. Constantenium est Dei voluntati, quod iniustum est, hoc est, ipsius præcepto contrarium. V. g. Homicidium Iudaorum, & proditio Iudæ.

§. 3. Quanquam hoc iudicium sit grauissimum crimen, non tamen literaliter de illo agi puro. Sed temerarium iudicium prohiberi, quo de proximo male vel suspicamur, vel sentimus, vel etiam pronunciamus. Neque enim prolatio sententiæ duntaxat, & animi definitio; sed curiosa inquisitio, suspicioque damnatur. Videatur Chrysost. hom. 24. Aug. Serm. in monte l. 2. iudicando enim de aliis, legem de se quisque statuit; iustum est enim, ut quod iuris quisque in alterum statuerit, eo quoque ipse utatur. Qui igitur alicui delicti rigidus censor est, talem quoque in suis peccatis experietur Deum; nec ab eo misericordiam obtinebit, quam ipse fratri suo negandam esse decreuit.

§. 4. De manifestis igitur proximorum peccatis, iudicare licet, & certo statuere de certis; de dubiis dubie secundum rectam rationem. Idque non magistratui modo, sed etiam priuatis. Et magistratui qui

Adami Conzen in Luang. Tom. I.

dem tam Ecclesiastico, quam civili, sua iurisdicção diuina immota manet. Ita tamen ut animo paterno, & tanquam medicus, sine turbulentis animi affectibus ex aequitate legum iudiciorum sanctitatem colat. Sed maxime in priuatorum iudiciis peccatur, cum odia, inuidiæ, emulationes, superbia, & imprimis Invidia grande vitium, cum de alieno vicio nobis gratulamur, immiscentur. Insignis cautio est, quam nos docet Augustinus, de temp. Dominica 3. post. Trinit. Serm. 11. Audiuimus Euangelistam dicentem: Fratres charissimi, nolite iudicare, ut non iudicemini. Quid est hoc Fratres, cum ipse Dominus in alio loco Euangelij dixerit. Nolite secundum faciem iudicare, sed iustum iudicium iudicate: & alibi dicatur iudicium verum iudicare: Non enim sibi diuina lectio contraria esse potest, sed intellectum sobrium quatit in conuersatione humana, dilectissimi fratres, sunt aliqua quæ rationabiliter reprehenduntur. Sunt vero quadam, quæ non sine peccato iudicantur. Aperte enim mala, & iudicari, & argui debent. Illa vero quæ ignoramus, & verum bono, & malo animo fiant, scire non possumus, iudicare penitus non debemus. Verbi gratia: Vides hominem frequentius ieiunantem, congaude, & nolimini laudare: quia potest hoc & pro humana gloria fieri. Sed & noli vituperare, quia potest & pro Deo, & pro anime remedio ieiunare. Vidisti alium iudicio publico ieiunio velle prandere, cum dilectione adnone. Si dixerit pro stomachi assidue se ieiunare non posse, crede & noli iudicare, quia virumque potest fieri, ut per gulam, vel luxuriam prandere velit, & pro infirmitate ieiunare non possit.

In magnis autem & publicis peccatis, non modo peccatorem iudicari permittit, sed etiam exigit, vultus S. Cypriani auctoritate, quod qui peccantem palpat, fomitem peccati subministrat. Cum enim dedecore & suppliciis vix à peccato homines deterreantur, qualis erit rerum facies, si laudibus eo prouehantur?

VERSUS 2.

In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: Et in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis.

QVÆSTIO I.

An eodem iudicio iudicandi simus quo iudicamus?

§. 1. **S** Augustino hæc quaestio à Deogratias delegata est, Ep. 49. q. 4. Iam nunc deinde videamus, quale sit quod de mensura peccati atque supplicij proposuit, sic Euangelio calumniatus. Minatur, inquit, Christus sibi non credentibus, æterna supplicia. Et alibi ait: In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Satis, inquit, ridicule atque contrarie. Nam si ad mensuram redditurus est poenam, & omnis mensura circumscripta est sine temporis, quid sibi volunt minæ infiniti supplicij?

Eandem proponunt & gentes l. 21. de ciuit. Dei. c. Culpa re. 15. Non conuenire temporario delicto supplicia temporaria æterna. Et in libris quidem de ciuitate Dei. Causam redditur æterna poena sit; quia voluntas sua facta na. sic mensurauit, obstinata in delicto. & in Epistola. Voluntatem plecti, quæ enim iudicat sine misericordia, misericordiam non consequetur. In eadem igitur voluntas mensura, inquit, quamuis non æternorum malefactorum æternis de-terna supplicia remetuntur, ut quia æternam voluit haberi licit, peccati persutionem, æternam vindicta inueniat seu-ritatem.

Quomodo vero non pugnet, cum eadem mensura æternitas poenarum sic exposuit. Non esse necesse ad eandem rem omnino referre. Vt si dicas, quod plantas, hoc decerpes, non arborum sed pomum. Er: M 2 quod

Adami Conzen
in
+ Euangelio
Cvi
18